

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

31.08.2021

Atzinums Nr. 4-03/6

Par Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam Vides pārskatu

SIA “*Reģionālie projekti*” 2021. gada 7. jūlijā Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas (turpmāk – Stratēģija) un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) vides pārskatu (turpmāk – Vides pārskats). SIVN veica un Vides pārskata projektu sagatavoja SIA “*Reģionālie projekti*” (turpmāk – Izstrādātāja).

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23. pieci *prim* panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par Vides pārskatu, ņemot vērā Vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī Vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci *prim* panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Stratēģijas un Attīstības programmas Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” IV nodaļas “*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Stratēģijas un Attīstības programmas un to ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.

1.2. Atbilstoši likumā “*Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums*” noteiktajam – sākot ar 2021. gada 1. jūliju Ādažu novada administratīvajā teritorijā ietilpst divas teritoriālās vienības – Ādažu novads un Carnikavas novads, līdz ar to jaunveidotajam Ādažu novadam tiek aktualizēta Ādažu novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2013.–2037. gadam un izstrādāts jauns plānošanas dokuments Attīstības programma. SIVN Stratēģijas aktualizācijai piemērota ar Biroja 2020. gada 16. novembra lēmumu Nr. 4–02/74 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”¹ un Attīstības programmai – ar Biroja 2020. gada 28. septembra lēmumu Nr. 4–02/61 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”².

1.3. Aktualizētā Stratēģija ir apvienotā Ādažu novada hierarhiski augstākais ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Stratēģijā apzināti nozīmīgākie esošie telpiskās struktūras elementi un noteikta vēlamā novada teritorijas telpiskā struktūra, t.sk. apdzīvojuma struktūra, galvenie transporta koridori un infrastruktūra, dabas teritorijas, kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijas, ražošanas un loģistikas teritorijas, Ādažu militārais poligons un Kadaga (militāro inovāciju teritorija). Nozīmīgākās ilgtermiņa izmaiņas telpiskajā struktūrā balstītas uz pamatprincipiem: dzīvojamās apbūves koncentrācija pilsētās un ciemos, mobilitātes daudzveidība un pakalpojumu pieejamība un dabas teritoriju turpmākās attīstības vadlīniju izstrāde:

1.3.1. Apdzīvojuma struktūrā plānotie risinājumi:

1.3.1.1. saistīti ar ciemu robežu pārskatīšanu un apbūves koncentrēšanu ciemos, kur ir pieejami inženiertīkli un transporta infrastruktūra, krasi ierobežojot izklaidus apbūves attīstību. Noteiktas augstākas prasības inženierkomunikāciju un citu pakalpojumu pieejamībai koncentrētās apbūves teritorijās – ciemos, vienlaicīgi apbūves gabali netiek iedalīti mežu un pļavu teritorijās, kur nav pieejamas komunikācijas;

1.3.1.2. Ādažiem un Carnikavai plānots noteikt pilsētas statusu, nosakot Ādažu un Carnikavas pilsētu robežu noteikšanas kritērijus, vērtējot iespējamus ieguvumus/ zaudējumus un nepieciešamos finanšu līdzekļus ielu tīkla un inženierkomunikāciju tīkla izbūvei un uzturēšanai. Katrai plānotajai pilsētai tiek noteikta sava specializācija;

1.3.1.3. tiek noteikti trīs līmeņu attīstības centri: 1) novada nozīmes centri – Ādažu un Carnikavas pilsētas, 2) vietējas nozīmes attīstības centri – Kadagas, Baltezera, Garkalnes, Alderu, Kalngales un Garcieņa ciemi un 3) lauku apdzīvojuma mazie ciemi – Ilķene, Āņi, Stapriņi, Atari, Eimuri, Birznieki, Divezeri, Lilaste, Laveri.

1.3.2. Visa veida transporta infrastruktūras vēlamā ilgtermiņa attīstība tiek plānota šāda:

1.3.2.1. valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži (E67) attīstība zona, kur tiek plānoti vairāki kompleksi risinājumi, kas detalizētāk pētāmi, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu vai sagatavojot sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu;

1.3.2.2. Baltezera, Alderu, Stapriņu, Siguļu, Gaujas, Ataru, Eimuru, Birznieku, Lilastes u.c. ciemu sasniedzamības nodrošinājums;

1.3.2.3. droša gājēju un velosipēdistu šķērsojuma izbūve pāri valsts galvenajam autoceļam A1 Rīga – Ainaži (E67);

¹ Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/media/1263/download>

² Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/media/1261/download>

- 1.3.2.4. gājēju un velosipēdistu tuneļa izbūve Lilastē;
- 1.3.2.5. gājēju un velosipēdistu tuneļa izbūve Carnikavā zem dzelzceļa;
- 1.3.2.6. Ādažu centra valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži (E67) attīstības zona un mobilitātes punkti dzelzceļa stacijās (Carnikavas pagastā, Garkalnes pagastā) un Ādažu centrā;
- 1.3.2.7. vienota, nepārtraukta velo infrastruktūra, lai nodrošinātu “zaļās” mobilitātes iespējamību starp apdzīvotām vietām un vietēja līmeņa savienojumus;
- 1.3.2.8. ūdenstransporta ceļa izveide Ādažu novadā, izmantojot Gaujas–Baltezera kanālu.
- 1.3.3. Ādažu novada ilgtermiņa attīstības stratēģijā ir noteiktas teritorijas – industriālās zonas, kuras plānotas ražošanas uzņēmumu un loģistikas pakalpojumu attīstībai. Plašas attīstības teritorijas (vairāk kā 220 ha platībā) plānotas Birznieku – Eimuru ciemu teritorijās, kā arī teritorijā starp Kalngali un Garciemu pie P1 ceļa (vairāk nekā 100 ha platībā). Komerccabūves un loģistikas attīstība notiek pie valsts galvenā autoceļa A1.
- 1.3.4. Stratēģija nosaka vadlīnijas dabas teritoriju (vispārīgas prasības, Rīgas jūras līča piekrastes attīstībai, Gaujas “zilā koridora” u.c. ūdensobjektu attīstībai, gājēju taku un maršrutu attīstībai) turpmākai plānošanai un attīstībai.
- 1.4. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas Ādažu novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi septiņu gadu periodam no 2021. gada līdz 2027. gadam, lai īstenotu Stratēģijā izvirzītos ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus. Attīstības programma sastāv no piecām daļām:
 - 1.4.1. Pirmais sējums ietver Ādažu novada esošās situācijas raksturojumu un SVID analīzi – attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursus. Vienlaicīgi ar plānošanas dokumentu izstrādi tika izstrādāts Ādažu novada Ilgtermiņa enerģētikas un klimata rīcības plāns līdz 2030. gadam, kas iekļauts Attīstības programmā;
 - 1.4.2. Otrajā sējumā jeb Stratēģiskajā daļā ir norādīta Ādažu novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes, kā arī, balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, katrai no ilgtermiņa prioritātēm noteiktas vidējā termiņa prioritātes un mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi;
 - 1.4.3. Trešajā sējumā Rīcību plānā noteiktas rīcības, kuras īstenojot, novads virzās uz Stratēģiskajā daļā noteiktajiem uzdevumiem, ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķiem;
 - 1.4.4. Ceturtajā sējumā ietverts Investīciju plāns – ieguldījumi, kuri nepieciešami pašvaldībai, kā arī perspektīvie projekti laika posmam no 2021. līdz 2027. gadam, lai sasniegtu Stratēģiskajā daļā noteiktos vidējā termiņa uzstādījumus, īstenotu Rīcības plānā iekļautās aktivitātes un sasniegtu plānotos rezultātus;
 - 1.4.5. Piektajā sējumā ir ietverta informācija par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.
- 1.5. Attīstības programmā izvirzītie vidēja termiņa mērķi, prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi pamatojas uz novada, Rīgas plānošanas reģiona un valsts noteikto nākotnes vīziju. Attīstības programmā ietverti galvenie risināmie jautājumi:
 - 1.5.1. tiek plānoti pasākumi jaunveidojamu un atjaunojamu inženiertehniskās infrastruktūras (ūdenssaimniecība, lietus ūdens savākšana, siltumapgāde) projektēšanai un izbūvei jau esošajās blīvi apdzīvotās vietās, gan plānotajās paplašināmajās blīvas apbūves teritorijās, kā arī ražošanas attīstības teritorijās;

- 1.5.2. plānoti pasākumi, lai nodrošinātu un attīstītu drošu un mobilo satiksmes infrastruktūru, kā arī videi draudzīga transporta un mobilitātes attīstībai;
 - 1.5.3. plānoti pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, nosakot arī prioritāri attīstāmās industriālās un komerciālās teritorijas, pasākumi videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanai un izmantošanai industriālajā un lauksaimnieciskajā ražošanā;
 - 1.5.4. plānoti pasākumi, lai aizsargātu un sakoptu dabas vidi brīvā laika pavadīšanas iespējām dabā, dabas parka "Piejūra" attīstības pasākumi, dažādi pasākumi novadā esošo resursu ilgtspējīgai izmantošanai (vides kvalitātes un aizsardzības uzlabošanai, zemes dzīļu apsaimniekošanai, virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanai u.c.).
- 1.6. Plānošanas dokumentiem nav paredzētas alternatīvas, līdz ar to Vides pārskatā ir novērtēta "nulles" alternatīva, t.i., ja Stratēģija un Attīstības programma netiek izstrādātas, tādējādi tiek saglabāta esošā situācija. Izstrādātājas vērtējumā, pieņemot "nulles" alternatīvu, tā būtu pretrunā ar nacionālajiem un Rīgas plānošanas reģiona attīstības mērķiem un vides aizsardzības prasībām.
- 1.7. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:
- 1.7.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu;
 - 1.7.2. Vides pārskatā pašlaik kā vienīgā Stratēģijas un Attīstības programmas alternatīva apskatīta "nulles" alternatīva, kad plānošanas dokumenti netiek izstrādāti, kā rezultātā Izstrādātājas vērtējumā var tikt veicināta neapsvērtu lēmumu pieņemšana, traucēta Ādažu novada ekonomiskā un sociālā attīstība, saasinātos sociālās problēmas, pasliktināsies tehniskās infrastruktūras stāvoklis un tiks kavēta tās attīstība, var pieaugt vides piesārņojums (notekūdeņi, atkritumi, emisijas u.c.), kā arī var palielināties neorganizēts apmeklētāju skaita pieaugums, kas var ietekmēt negatīvi dabas un kultūrvēsturiskos objektus.
 - 1.7.3. Birojs vērš uzmanību, ka iespējamo alternatīvu novērtējums nenozīmē, ka būtu jānovērtē iespējamās alternatīvas plānošanas dokumentu izstrādei kā tādai, bet gan, ka vērtējamās ir alternatīvas veidiem un pasākumiem, ar kādiem noteiktajos attīstības virzienos varētu sasniegt plānošanas mērķus. Turklāt alternatīvos risinājumus nav nepieciešams izvērtēt pilnīgi katram pasākumam, bet gan tiem, kas saistīti ar būtisku ietekmi uz vidi. Vides pārskatā pašlaik vienībā vērtētā "nulles" alternatīva pēc būtības atbilst Noteikumu Nr. 157 8.3. punkta prasībai novērtēt esošo vides stāvokli un tā attīstību, ja plānošanas dokuments netiek īstenots, nevis plānošanas alternatīvas novērtējumam, kādu paredz Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts. Plānošanas dokumentu izstrādes gaitā tiek izstrādātas to vairākas redakcijas, gala variantā iestrādājot tikai tos risinājumus, kas novērtēti kā atbilstošākie. SIVN uzdevums ir šīs dažādās idejas un alternatīvas izgaismot un parādīt arī vides pārskatā, salīdzināt tās no vides ieguvumu viedokļa, pamatot, kādēļ tieši konkrētais pasākums izvēlēts kā pamatotākais.
 - 1.7.4. Ņemot vērā minēto, Vides pārskatā nepieciešams atspoguļot vērtētās plānošanas risinājumu alternatīvas (un to salīdzinājumu), kādas Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādes procesā apsvērtas, piemēram, nosakot novada attīstības prioritātes vai izskatot dažāda veida risinājumus novada teritorijā esošo resursu

efektīvākai izmantošanai, u.c..

2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājai pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantoti Ādažu novada pašvaldības sniegtie dati, VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC), Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) u.c. institūciju rīcībā esošā informācija.

2.2. Vides pārskatā ietverts plānošanas dokumenta teritorijas vispārīgs raksturojums, iekļauta informācija par vides aspektiem un apkopojums par teritorijas dabas vērtībām.

2.3. Rezumējoši, – galvenajos ietekmes aspektos – secināms, ka:

2.3.1. Ādažu novads atrodas ģeogrāfiski un ekonomiski izdevīgā vietā un ir daļa no starptautiski konkurētspējīgā Rīgas metropoles areāla. Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži)), valsts reģionālais autoceļš P1 (Rīga – Carnikava – Ādaži). Novads robežojas ar Rīgu, Ropažu novadu, Siguldas novadu un Saulkrastu novadu. Ādažu novadā ir 22 ciemi: Alderi, Atari, Ādaži, Āņi, Baltezers, Birznieki, Carnikava, Divezeri, Eimuri (Ādažu pagastā), Eimuri (Carnikavas pagastā) Garciems, Garkalne, Garupe, Gauja, Ilķene, Kadaga, Kalngale, Laveri, Lilaste, Mežgarciems, Siguļi, Stapriņi ar administratīvo centru – Ādaži.

2.3.2. No kopējas Ādažu novada teritorijas 64% teritorijas aizņem meži un 24% – lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Lielu daļu (6652 ha) Ādažu novada teritorijas veido Ādažu militārā poligona teritorija, kas no 1999. gada atrodas Aizsardzības ministrijas valdījumā un tiek izmantota valsts aizsardzības vajadzībām.

2.3.3. Novads specializējies pārtikas ražošanā, transporta un loģistikas pakalpojumos, nodrošina kultūras un izglītības pakalpojumus. Ādažu novadam ir nozīmīgs potenciāls mājvietu, komercdarbības, izglītības, sporta, dabas tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstīšanā.

2.3.4. Atmosfēras gaisa kvalitāti Ādažu novadā ietekmē gan piesārņojuma emisijas no stacionārajiem (katlumājas, ražošanas uzņēmumi, dzīvojamo māju apkures iekārtas u.c.), gan mobilajiem (vietējais un tranzīta transports) avotiem. Piesārņojumu līmenis dažādās teritorijas daļās var būt ļoti mainīgs, atkarībā no autotransporta kustības intensitātes, ražošanas uzņēmumu aktivitātes un meteoroloģiskajiem apstākļiem. Centralizētā siltumapgāde izvietota Ādažu (t.sk., Podniekos), Carnikavas, Kadagas un Siguļu ciemu centros. Ādažu novada ražošanas uzņēmumi galvenokārt ir koncentrējušies Ādažu vēsturiskajā ražošanas zonā un Jaunkūlu rajonā. No ražošanas uzņēmumiem lielākās emisijas rada AS “*LATFOOD*”, SIA “*BERLAT GRUPA*” un SIA “*GK Holding*”.

2.3.5. Pēc 2017.gadā VAS “*Latvijas valsts ceļi*” izstrādātās valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži) trokšņa kartes³ secināms, ka autoceļa tuvumā ir identificēti dienas, vakara un arī nakts trokšņa līmeņu pārsniegumi apbūvētajās teritorijās Siguļos (pie Gaujas tilta), Kadagā (Upmalas) un Lilastē. Kopējā trokšņa (> 55 dB(A)) diskomforta zonas platums ir aptuveni 250 m – 300 m no autoceļa. Tāpat viens no būtiskākajiem trokšņa avotiem novadā ir dzelzceļa transports (dzelzceļa līnija Rīga (Zemitāni) –Skulte).

³ Publiski pieejamas VAS “*Latvijas valsts ceļi*” tīmekļa vietnē <https://lvceli.lv/celu-tikls/celu-kartes/troksnu-kartes/>

- 2.3.6. Ādažu novada virszemes ūdensobjekti ietilpst trijos upju sateces baseinu apgabalos: novada ziemeļdaļas ūdensobjekti – Daugavas sateces baseinā, Gaujas sateces baseinā un dienviddaļas ūdensobjekti – Rīgas jūras līča sateces baseinā. Salīdzinoši ar Gaujas baseina ūdensobjektiem, Ādažu novada Daugavas baseina ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte ir daudz sliktāka.
- 2.3.7. Novada teritoriju šķērso upes: Gauja, Vecgauja, Melupe, Lilaste, Puska, Dzirnupe, Langa, Veclanga, Vējupe. Ādažu novads ir bagāts ar ezeriem. Lielākās ūdenstilpes Ādažu novadā ir Lielais Baltezers (kopējā platība 597,5 ha), Dūņezers (kopējā platība 274,1 ha), Mazais Baltezers (kopējā platība 198,7 ha) un Lilastes ezers (kopējā platību 183,6 ha), Kadagas ezers (25 ha) un Lieluikas ezers. Vējupei un Inču ūdenskrātuvei ir mākslīga izcelsme.
- 2.3.8. Ādažu novada pašvaldības administratīvajā teritorijā ir šādi publiskie ūdeņi: Gauja (no Tirzas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī (ieskaitot posmu pa robežu), Gaujas – Baltezera kanāls, Lielais Baltezers (597,5 ha, no kuriem Ādažu pašvaldības valdījumā ir 201 ha), Mazais Baltezers (198,7 ha), Dūņezers (274,1 ha), Dzirnezers (140,9 ha), Garezeri (24,4 ha) un Lilastes ezers (183,6 ha)⁴. Gaujā posmā no Inčukalna pagasta tilta līdz grīvai un Daugava posmā no valsts robežas līdz grīvai, kā arī Lielais Baltezers – ir prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi⁵. Uz Gaujas, Melnupes un Puskas (posmā no grīvas līdz Raganas–Saulkrastu ceļam) zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus.
- 2.3.9. Visu novada virszemes ūdens objektu (turpmāk – VŪO) ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, VŪO Gauja (G201) un Mīlgrāvis–Jugla (D401) ķīmiskā kvalitāte (piesārņojuma līmenis ar prioritārajām un bīstamajām vielām) ir laba, pārejas VŪO20 – sliktā, citu VŪO kvalitāte nav vērtēta (nav veikti mērījumi). Lai uzlabotu Mazā Baltezera ekoloģisko stāvokli, aizliegta kanalizācijas notekūdeņu novadīšana ezerā, jāveic ūdens kvalitātes monitoringa novērojumi, jo Rīgas pilsēta dzeramo ūdeni iegūst no virszemes ūdens avotiem (Rīgas HES ūdenskrātuve) un mākslīgi papildināta pazemes ūdens avota (pazemes ūdensgūtne “Baltezers – Zaķumuiža”, kur ūdens krājumi tiek papildināti no Mazā Baltezera).
- 2.3.10. Gaujas un Daugavas apgabala pazemes ūdeņos nepastāv risks nesasnīgt labu kvantitatīvo stāvokli, jo pazemes ūdeņu kvalitātes monitorings neuzrāda novēroto rādītāju izmaiņu tendences, tomēr izņēmums ir riska teritorija – pazemes ūdensobjekta Q daļa Baltezera teritorijā, kur Q ūdensgūtņu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēti piesārņoti virszemes ūdeņi, kā arī jūras ūdeņu infiltrācija gruntsūdens horizontā un līdz ar to sliktā ūdens ķīmiskā kvalitāte. Šajā pazemes ūdeņu Q daļā piemērots termiņa pagarinājums līdz 2027. gadam. Pazemes ūdeņu sliktajai ķīmiskajai kvalitātei ir tehniski iemesli. Neuzlabojot ūdens kvalitāti Mazajā Baltezerā (E044), šai teritorijai arī nākotnē nevarēs sasniegt labu pazemes ūdeņu ķīmisko kvalitāti.
- 2.3.11. Centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta Ādažu, Baltezera, Carnikavas, Garciema, Kadagas, Kalngales, Lilastes, Mežgarciema un Sigulā ciemos. Āņu ciemā “Jaungoļos” ūdeni iegūst no artēziskās akas, kuru izbūvēja un apsaimnieko privātais investors. Ar pašvaldības un Eiropas Savienības fondu atbalstu iepriekšējos gados ir realizēti vairāki ūdenssaimniecības projekti (Ādažos, Kadagā, Lukstos, Garkalnē 2009.–2018. gadā; Carnikavā 2011. un 2014. gadā; Kalngalē 2013. gadā un Lilastē 2015. gadā). Carnikavā līdz 2022. gadam plānots realizēt *projektu*

⁴ Civillikuma I pielikums. 01.09.1992

⁵ Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumi Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

“*Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Carnikavā, III kārtā*”, paredzot izbūvēt jaunus ūdensvada tīklus 2,2 km garumā un kanalizācijas tīklus 4,5 km garumā.

- 2.3.12. Centralizētā kanalizācija tiek nodrošināta Ādažu, Baltezera, Carnikavas, Garciema, Garkalnes, Kadagas, Kalngales, Lilastes, Mežgarciema, Stapriņu un Siguļu ciemos. Āņu ciemā “*Jaungožos*” ir uzbūvētas lokālās bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, pēc kurām attīrītais notekūdens tiek novadīts meliorācijas sistēmā.
- 2.3.13. Ādažu novadā nav peldvietas, kuras būtu iekļautas Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes un Baltijas jūras, Rīgas jūras līča peldvietu sarakstā. 2020. gada peld sezonā Ādažu novada pašvaldība (bijušā Ādažu novada teritorijā) ir organizējusi un finansējusi paraugu ņemšanu peldvietās, kuras nav iekļautas Ministru kabineta noteikumos kā oficiālas peldvietas. Peldūdens monitoringa veikts astoņās neoficiālajās peldvietās – Kadagas ezera pludmalē, Dūņezera peldvietā “*Pie Gungas*”, Mazā Baltezera peldvietā “*Pie Lielā un Mazā Baltezera kanāla*”, Lielā Baltezera peldvietā, Ādažu centra Vējupes peldvietā, Krastupes ielā (Podnieki) un Ūbeļu ielā, peldvieta Mazā Baltezera krastā “*Alderu pludmale*”. Atbilstoši ūdens analīžu rezultātu ūdens kvalitātes rādītājiem iepriekš minētajās peldvietās peldēties bija atļauts, izņemot divas peldvietas Lielā Baltezera peldvietā un Alderu pludmalē Mazā Baltezera krastā, jo pastāvēja risks potenciāli toksisko zilaļģu masveida attīstībai.
- 2.3.14. Carnikavas pagasta teritorijā ir atzīmētas 6 atpūtas vietas, 11 peldēšanās vietas gar Gaujas upes krastiem, kā arī 8 atpūtas vietas Rīgas līča krastā, 1 laivu nolaišanas vieta Dzirnupē pie Dzirnupes ielas tilta pāri Dzirnupei. Dzirnezera krastos atrodas 3 atpūtas vietas un 1 peldēšanās vieta. Rīgas līča pludmalē pretim Kalngalei, Garciemam, Garupei, Carnikavai, Gaujai un Lilastei ir noteikts pludmales izmantošanas zonējums, nosakot vietu mierīgās atpūtas, aktīvās atpūtas režīma un bērnu rotaļu zonām.
- 2.3.15. Ādažu novada teritorijā ir divas atkritumu apsaimniekošanas zonas: Ādažu pagastā un Carnikavas pagastā. Visām Ādažu pagasta māsaimniecībām, juridiskām personām, pašvaldības iestādēm un organizācijām ir obligāta līguma slēgšana par atkritumu apsaimniekošanu. Ādažu pagasta teritorijā ir izveidoti 52 publiski pieejami dalīti vākto atkritumu punkti, no kuriem 37 punktos ir izvietoti bioloģiski norādāmo atkritumu konteineri. Savukārt Carnikavas pagasta teritorijā ir izveidoti 26 dalīti vākto atkritumu punkti.
- 2.3.16. Ādažu novada teritorijā ir reģistrētas divas piesārņotās vietas: bijusī Ādažu pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve “*Utupurvs*” un Garkalnes mežniecības 25. un 33. kvartāls un septiņas potenciāli piesārņotas vietas⁶.
- 2.3.17. Ādažu novadā var izdalīt šādus riska objektus un teritorijas: 1) Rīgas jūras līča krasta erozijas zona, 2) Gaujas upes krastu erozijas zona, 3) applūstošās teritorijas (ar 10% applūduma varbūtību) un 4) plūdu riska teritorijas (ar 1% applūduma varbūtību). Lai novērstu un regulētu lauksaimniecības teritoriju applūšanu, novada teritorijā ir izbūvēti četri polderi: Eimura – Mangaļu (2362 ha), Laveru (2019 ha), Carnikavas – Centra (89 ha) un Carnikavas – Sala (172 ha). Novada polderu sistēmas darbību nodrošina 6 sūkņu stacijas: Mangaļu, Eimuru, Laveru, Carnikavas, Carnikavas centra poldera 1 un Carnikavas centra poldera 2 sūkņu stacijas. Carnikavas pagasta teritorijā jaunbūvēti aizsargdambji 4045 m garumā, slūžas uz Dzirnupes, izveidota strauvmirzes būna Gaujā un izveidoti Gaujas krasta nostiprinājumi 335 m garumā.

⁶ SIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” datu bāzes “*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*” dati

- 2.3.18. Ādažu novada teritorijā atrodas daļa no dabas lieguma “*Lielā Baltezers salas*” teritorijas, daļa no aizsargājamo ainavu apvidus “*Ādaži*” teritorijas, kurā ietilpst dabas liegums “*Lieluikas un Mazuikas ezeri*” un daļa no dabas parka “*Piejūra*” teritorijas. Visas minētās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) iekļautas *Natura 2000* aizsargājamo teritoriju tīklā. Novada teritorijā konstatēti tādi ES Biotopu direktīvas biotopi kā – *Klajas iekšzemes kāpas* (2330), *Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām* (3130), *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs* (6410) u.c. Novada teritorijā sastopams liels skaits aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu.
- 2.3.19. Vides pārskatā raksturots turpmākais novada attīstības scenārijs, ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti, tādējādi netiktu risinātas problēmas esošā vides stāvokļa kvalitātes uzlabošanai šādos vides aspektos: 1) dabas resursu ilgtspējīgā izmantošanā, 2) bioloģiskā daudzveidībā, 3) vides izglītībā, 4) ražošanas zonās un degradētās teritorijās, 5) virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātē, 6) plūdu riskos, 7) atmosfēras gaisa kvalitātē, 8) klimata pārmaiņās, 9) transporta trokšņos, 10) labiekārtojumā un 11) atkritumu apsaimniekošanā.
- 2.4. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē:
- 2.4.1. Novērtējis sniegto informāciju, Birojs secina, ka Vides pārskatā ir iekļauta informācija par esošo vides stāvokli galvenajos ietekmes aspektos, ar ko saistīti attīstības teritorijas lielākie izaicinājumi un vides problēmas. Informācija sniegta kontekstā ar plānošanas dokumentā noteiktajiem rīcības virzieniem un to īstenošanas risinājumiem (tik tālu, cik tas iespējams, ņemot vērā paša plānošanas dokumenta detalizācijas pakāpi, kas ietekmē vērtējumu detalizāciju). Savlaicīgi identificējot riskus, iespējams novērtēt, kā plānošanas dokuments vides stāvokli var uzlabot, pasliktināt vai saglabāt esošajā stāvoklī. Tādēļ pozitīvi vērtējams tas, ka vides stāvokļa novērtējums iespēju robežās sajūgts ar Vides pārskatā identificētajām vides problēmām un plānotajiem monitoringa pasākumiem. Vienlaikus – atsevišķās no aplūkotajām jomām būtu rekomendējams veikt Vides pārskata papildinājumus.
- 2.4.2. Tā, piemēram, Vides pārskatā esošā vides stāvokļa aprakstā norādīts uz riska teritoriju – pazemes ūdensobjekta Q daļa Baltezers teritorijā, kur Q ūdensgūtņu “*Baltezers*” un “*Baltezers II*” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēti piesārņoti virszemes ūdeņi, kā rezultātā ūdensobjektam ir slikta ūdens ķīmiskā kvalitāte. Vides pārskatā būtu vērtīgi iekļaut plašāku informāciju (un tās analīzi) attiecībā uz to, ar kādiem ķīmiskiem elementiem/rādītājiem ūdensobjektā ir konstatēts piesārņojums, kas ir tie cēloņi un faktori, kādēļ šāds piesārņojums radies/rodas, kādi ir apsvērumi secinājumiem, ka šai teritorijai arī nākotnē, iespējams, nevarēs sasniegt labu pazemes ūdeņu ķīmisko kvalitāti. Jo īpaši būtiski tas ir kontekstā ar attīstības teritorijā plānotajiem pasākumiem, - papildinot ar vērtējumu, vai ar plānošanas dokumentā paredzētajiem risinājumiem un rīcībām sasniedzamo mērķi būtu iespējams sasniegt. Tas ļautu identificēt, kas būtu jādara vēl papildus, iespējams, plānošanas reģiona vai politikas plānošanas dokumentu līmenī. Šis aspekts ir svarīgs arī no tāda viedokļa, ka Rīgas pilsēta dzeramo ūdeni iegūst arī no virszemes ūdens avotiem, tostarp no pazemes ūdensgūtnes “*Baltezers – Zaķumuiža*”, kur ūdens krājumi tiek papildināti no Mazā Baltezera.
- 2.4.3. Vides pārskatā cita starpā identificētas tādas riska teritorijas Ādažu novadā kā applūstošās teritorijas (ar 10% applūduma varbūtību) un plūdu riska teritorijas (ar 1% applūduma varbūtību), norādot uz nepieciešamību paredzēt pasākumus šo risku pārvaldībai. Saistībā ar šo aspektu konstatējama arī vairāku interešu sadursme, ņemot vērā Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punktā noteikto, ka

virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (ar šauriem izņēmumiem), tādējādi nepieļaujot šīs teritorijas izveidot par jaunām apbūvējamām teritorijām. Vides pārskatā būtu rekomendējams vairāk izgaismot šo interešu sadursmi un nepieciešamību nodrošināt Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punktā noteikto ierobežojumu mērķi. Tas nostiprinātu priekšnoteikumus arī novada teritorijas turpmākajai plānošanai, tai skaitā apsvērumus, kas ņemami vērā, izstrādājot Ādažu novada teritorijas plānojumu.

- 2.4.4. No esošās situācijas raksturojuma Birojs konstatē, ka atbilstoši 2017. gadā izstrādātajai valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži) trokšņa kartei Ādažu novadā autoceļa tuvumā jau pašlaik ir identificēti dienas, vakara un arī nakts trokšņa līmeņu pārsniegumi jau apbūvētajās teritorijās Siguļos (pie Gaujas tilta), Kadagā (Upmalas) un Lilastē. Tāpat kā viens no būtiskākajiem trokšņa avotiem ir atzīmēts dzelzceļa transports (dzelzceļa līnija Rīga (Zemitāni) – Skulte). Birojs rekomendē, papildinot Vides pārskatu, pievērst uzmanību Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”* 147. punktā noteiktajam, ka: *“plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus.”* Vides pārskatā – gan apdzīvojama struktūras izmaiņu, gan pakalpojumu sniegšanas centru kontekstā – būtu rekomendējams papildus apsvērt attīstības teritoriju atbilstību, ko novada turpmākajā plānošanā jāņem vērā, lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktās prasības vides kvalitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlēta risinājuma pamatojums

- 3.1. Vides pārskata apakšnodalā, kurā definētas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, ietver uzskaitījumu jomām, kurām plānošanas procesā ir jāpievērš īpaša uzmanība, kā galvenās atzīmējot jomas, kas saistītas ar transporta, uzņēmējdarbības attīstību, komunālās saimniecības infrastruktūras un tūrisma attīstību. Vides pārskatā atzīmēts, ka pašreiz nav iespējams izvērtēt plānotās apbūves un citas saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi, jo pašreizējā plānošanas stadijā nav pieejama pietiekoši detalizēta informācija.
- 3.2. Izstrādātājas ieskatā, ņemot vērā Stratēģijas un plānoto saimniecisko aktivitāšu analīzi, turpmāk nepieciešams rast risinājumus šādās jomās:
- 3.2.1. blīvi apdzīvoto vietu – Ādažu un Carnikavas pilsētu un ciemu teritoriju apsaimniekošana un vides kvalitātes uzlabošana ar atbilstošu infrastruktūras piedāvājumu un publiskās ārtelpas kvalitatīvu piedāvājumu, ņemot vērā noteikto apdzīvojuma struktūras attīstības līmeni. Nosakot apbūves platības jāņem vērā īpaši aizsargājamo biotopu izvietojums, pēc iespējas saglabājot īpaši aizsargājamo biotopu platības;
- 3.2.2. transporta infrastruktūras attīstības projekti un to ietekme uz apdzīvotām vietām, dabas teritorijām, t.sk. ūdensobjektu teritorijām;
- 3.2.3. ūdens transporta attīstībai un ūdens teritoriju izmantošanai – piesārņojuma novēršana uz ūdensobjektiem no motorizētiem ūdens transporta līdzekļiem, peldošo būvju izvietošanai;
- 3.2.4. tūrisma un rekreācijas aktivitāšu, pakalpojumu sabalansēšana ar dabas aizsardzības interesēm, nepārsniedzot Rīgas jūras līča piekrastes, ūdensobjektu, konkrēto ĪADT

biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku u.tml. noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm;

- 3.2.5. Stratēģijā noteiktās industriālās zonas, kuras plānotas ražošanas uzņēmumu un loģistikas pakalpojumu attīstībai.
- 3.3. Attīstības programmas īstenošanas turpmākajā plānošanas procesā būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība šādām jomām:
 - 3.3.1. sliktā ūdens ekoloģiskā kvalitāte riska virszemes ūdensobjektos – Lielais Baltezers un Mazais Baltezers un sliktā ūdens ķīmiskā kvalitāte riska pazemes ūdensobjekta Q daļā Baltezersa teritorijā, kur Q ūdensgūtņu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēta piesārņotu virszemes ūdeņu, kā arī jūras ūdeņu infiltrācija gruntsūdens horizontā;
 - 3.3.2. polderu teritorijas un plūdu riska teritorijas (saistībā ar Gaujas upes un ezeru ūdenslīmeņa celšanos). Hidrotehnisko būvju atjaunošana/jaunu būvniecība, polderu un meliorācijas sistēmas apsaimniekošana, atbilstoši teritorijas esošajam vai plānotajām izmantošanas mērķim;
 - 3.3.3. augstā satiksmes intensitāte, atmosfēras gaisa piesārņojums, troksnis (trokšņa diskomforta zonas – Baltezers un Ādaži), bīstamo kravu avāriju risks valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži (E67) tiešā tuvumā. Vides trokšņa pazemināšana (prettrokšņa barjeras, zaļie aizsargstādījumi), tranzīta satiksmes novirzīšana no Baltezersa ciema. Militārās tehnikas novirzīšana no Kadagas centra;
 - 3.3.4. novada teritorijas attīstības (ražošanas, loģistikas, transporta infrastruktūras u.c.) sabalansēšana ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm. *Zaļo* (meži, mežaparki u.c.) un *zilo* (piekraste, ezeri, upes, mākslīgās ūdenstilpes) struktūru saglabāšana un labiekārtošana;
 - 3.3.5. teritorijas apsaimniekošana un vides estētiskās un vides kvalitātes uzlabošana, labiekārtotu atpūtas zonu izveide visās blīvi apdzīvotajās vietās (ciemos), buferzonu veidošana starp dzīvojamo apbūvi un ražošanu;
 - 3.3.6. publisko ūdeņu pieejamības paaugstināšana, peldvietu labiekārtošana un regulārs peldvietu vietējais monitoring. Tūrisma un rekreācijas aktivitāšu un pakalpojumu sabalansēšana ar vides aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku u.tml., kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm;
 - 3.3.7. neattīstīta vai vāji attīstīta inženierinfrastruktūra no Ādažu centra attāļajos ciemos un Carnikavas novada vasarnīcu apbūves ciemos. Ar centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem nenodrošināto, vai daļēji nodrošināto blīvas apbūves teritoriju (ciemu) pieslēgšana (vai jaunu sistēmu izveidošana) pie centralizētajām ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmām. Ūdens attīrīšanas un novadīšanas vidē normatīvo ievērošana un nepārsniegšana;
 - 3.3.8. pamesto un neapsaimniekoto urbumu konkretizēšana, apzināšana un tamponēšana. Lokālo kanalizācijas sistēmu kontrole, lai piesārņojums tieši nenonāk vidē, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā;
 - 3.3.9. degradēto, potenciāli piesārņoto un piesārņoto teritoriju apsekošana un sanācija;
 - 3.3.10. ielu un ceļu kvalitātes uzlabošana, t.sk. asfaltēšana, lai samazinātu putekļu piesārņojumu, mobilo avotu piesārņojuma samazināšana;
 - 3.3.11. atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana (šķīrotu atkritumu veidu, dalītās atkritumu vākšanas punktu, pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana,

radīto atkritumu apjoma samazināšana u.c.);

- 3.3.12. zinātnietilpīgo nozaru attīstība, bezatkritumu tehnoloģiju un citu videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošanas ražošanā popularizēšana un atbalstīšana;
- 3.3.13. sabiedrības dažādu mērķauditoriju izglītošana par videi draudzīgu rīcību un ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu, energoefektivitātes pasākumiem, veselīgu dzīvesveidu u.c.
- 3.4. Izstrādātājas vērtējumā ar Stratēģiju netiek paredzētas tiešas ietekmes uz vidi, savukārt Stratēģiskā novērtējumā tika analizēta Attīstības programmā noteikto mērķu un plānoto pasākumu/projektu iespējamā ietekme uz vidi, secinot, ka lielākajā daļā tie radīs pozitīvu ietekmi.
- 3.5. Attīstības programmas īstenošanas periodam ir izvirzītas 16 pašvaldības attīstības vidēja termiņa prioritātes (VTP): VTP1 *Attīstīta un racionāla inženiertehniskā infrastruktūra*, VTP2 *Darbspējīgas polderu un citas meliorācijas sistēmas*, VTP3 *Attīstīta, droša un mobila satiksmes infrastruktūra*, VTP4 *Aizsargāta un sakopta dabas vide brīvā laika pavadīšanas iespējām dabā*, VTP5 *Resursu efektīva izmantošana un attīstība*, VTP6 *Klimatneitrāla enerģijas izmantošana un ģenerācija*, VTP7 *Uzņēmējdarbības vajadzībām pielāgota novada teritorija*, VTP8 *Pieejama un daudzpusīga izglītība*, VTP9 *Daudzveidīgu sociālo un veselības pakalpojumu pieejamība*, VTP10 *Sporta aktivitāšu pieejamība un daudzveidība*, VTP11 *Ādažu novada kultūrvides attīstība*, VTP12 *Iedzīvotāju dzīves stabilitāte un drošība*, VTP13 *Racionāla ilgtspējīgas attīstības vadība*, VTP14 *Attīstīta sadarbība ar citām pašvaldībām, iestādēm un organizācijām*, VTP15 *Aktīva vietējo kopienu stiprināšana un iesaiste pašvaldības darbā* un VTP16 *Efektīva pašvaldības iestāžu un uzņēmumu darba organizācija*.
- 3.6. Kā būtiskākā tiešā pozitīvā ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti Izstrādātājas vērtējumā ir sagaidāma, realizējot šādas attīstības VTP:
 - 3.6.1. VTP1 *Attīstīta un racionāla inženiertehniskā infrastruktūra*, veicot tādas aktivitātes kā: 1) ūdenssaimniecības sistēmu attīstības projektu īstenošana ciemos un teritorijās, kur attīstītos komerciteritorijas (Garkalnē, līdz Stapriņiem, Smilgās); 2) pasākumi centralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai; 3) jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve teritorijā uz Carnikavas un Ādažu pagastu robežas; 4) lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas attīstība; 5) siltumapgādes sistēmu attīstības projektu īstenošana, t.sk. saules enerģijas izmantošana un 6) Videi draudzīgas enerģijas ražošanas un alternatīvus enerģijas ieguves veidu ieviešanas un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi u.c.,
 - 3.6.2. VTP2 *Darbspējīgas polderu un citas meliorācijas sistēmas*, veicot aktivitātes polderu un meliorācijas sistēmu sakārtošanai – attīstītas polderu teritorijas, Gaujas krasta nostiprināšanas pasākumi (posmā no 00/00 līdz Kadagas tiltam, t.sk., pie Ādažu Kultūrizglītības centra), pretplūdu aizsargbūvju būvniecība no Kadagas tilta līdz Gaujas – Daugavas kanālam, Zeduļu dambja atjaunošana Saules pļavās u.c., kas tieši mazinās plūdu risku un līdz ar to iespējamo piesārņojuma nonākšanu vidē.
- 3.7. Neviennozīmīgi jeb duāli (gan pozitīvi, gan negatīvi vides aspekti) tiek vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar jaunu transporta infrastruktūras objektu būvniecību, ražošanas un loģistikas teritoriju attīstību. Industriālās un tehniskās infrastruktūras jomā plānošanas periodā tiek paredzēts īstenot nozīmīgus investīciju projektus, kas saistāms ar novada atrašanos Rīgas tuvumā, tādējādi tiek attīstītas gan industriālās, darījumu un ražošanas, gan arī dzīvojamās apbūves teritorijas. Šādu teritoriju attīstībai ir nepieciešama atbilstoša transporta infrastruktūra, kā arī atbilstošas kapacitātes tehniskās infrastruktūras (ūdensapgāde, kanalizācija u.c.) nodrošināšana.

- 3.8. Izstrādātāja uzskata, ka, ievērojot vides aizsardzības normatīvus un kompetento institūciju prasības un rekomendācijas, plānošanas dokumenta īstenošana neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz vidi (gaiss, ūdens, augsne, troksnis, bioloģiskā daudzveidība), kultūrvēsturisko mantojumu un iedzīvotāju veselību.
- 3.9. Kopumā Birojs secina, ka plānošanas dokumentu izstrādes Stratēģiskā novērtējuma laikā ir noteiktas un izvērtētas ar plānošanas dokumentu paredzamās galvenās iespējamās ietekmes, ņemot vērā esošo vides stāvokli. Vienlaikus par plānotajiem risinājumiem **Birojs sniedz sekojošas piebildes:**
- 3.9.1. Stratēģijas telpiskās attīstības perspektīvā tiek plānotas teritorijas – industriālās zonas, kas paredzētas ražošanas uzņēmumu un loģistikas pakalpojumu attīstībai. Šīs industriālās attīstības teritorijas paredzētas salīdzinoši lielā platībā – vairāk kā 220 ha platībā plānotas Birznieku – Eimuru ciemu teritorijās, kā arī vairāk kā 100 ha platībā teritorijā starp Kalngali un Garciemu pie autoceļa P1. Vienlaicīgi Vides pārskatā atzīmēts: *“Rīgas tuvums nosaka to, ka tiek attīstītas gan industriālās un darījumu, ražošanas, gan arī dzīvojamās apbūves teritorijas”*, no kā noprotams, ka pašvaldība prognozē pieprasījuma turpināšanos (arī palielināšanos) arī dzīvojamās apbūves teritoriju nodrošinājumam. Lai arī saskaņā ar Stratēģiju un Attīstības programmu Ādažu novadā netiek prognozēta smagās rūpniecības attīstība, tomēr jebkāda ražošanas teritoriju izveide tiešā dzīvojamo apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Stratēģijas sadaļā 3.8 *“Ražošanas un loģistikas teritorijas”* pie vadlīnijām teritorijas plānošanai un attīstībai iekļauts 4. punkts *“Veidojot jaunas ražošanas/loģistikas teritorijas, lai novērstu konfliktsituāciju un kaitīgu ietekmju rašanos blakus esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās, jāievēro atbilstošs attālumš un jāpiemēro atbilstoši ietekmju mazināšanas pasākumi. Detalizētas prasības tiek definētas Ādažu novada teritorijas plānojumā (izstrādājams līdz 2023.gadam)”*, tomēr Birojs vērs uzmanību tam, ka jau novada esošās situācijas raksturojumā ir norādīts uz konstatētā transporta trokšņa (un arī gaisa piesārņojuma) negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un dzīvojamās apbūves teritoriju, tostarp arī tiešā autoceļa tuvumā. Līdz ar to Birojs rekomendē turpmākajā novada attīstības plānošanā, izstrādājot Ādažu novada teritorijas plānojumu, pievērst īpašu uzmanību gan industriālo zonu, gan arī dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā jau konstatētās trokšņa robežlieluma pārsnieguma vietas, lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Tāpat svarīgi ir pārdomāti noteikt ne tikai šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai/ mazināšanai.
- 3.9.2. Tāpat Birojs konstatē, ka Attīstības programmā tiek plānotas tādas aktivitātes kā pretplūdu aizsargbūvju būvniecība no Kadagas tilta līdz Gaujas – Daugavas kanālam, Zeduļu dambja atjaunošana Saules pļavās u.c., kas tiek norādītas kā darbības, kas tieši mazinās plūdu risku. Savus apsvērumus par pretplūdu pasākumu īstenošanu Birojs jau norādījis šā atzinuma 2.4.3. punktā, tādēļ gadījumā, ja šādas aktivitātes jau konkrēti tiek paredzētas plānošanas dokumentā, būtu izvērtējams arī tas, vai attiecīgo darbību veikšanu pieļauj Aizsargjoslu likuma 37. panta nosacījumi. Vienlaicīgi Birojs vērs uzmanību arī tam, ka *dambju, molu, un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai* atbilst Novērtējuma likuma 2. pielikuma 10. punkta 16. apakšpunktā norādītajām darbībām, kurām jāveic sākotnējais izvērtējums. Tāpat sākotnējais izvērtējums jāveic darbībām, kas saistītas ar ūdenssaimniecības sistēmu attīstības projektu īstenošanu, jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas izbūvi, transporta infrastruktūras objektu būvniecību, ražošanas un loģistikas teritoriju attīstību, ja to apjomi sasniedz Novērtējuma likuma 2. pielikumā noteiktās robežvērtības.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Kā risinājumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi, Stratēģijā katram telpiskās struktūras elementam šo teritoriju plānošanai un attīstībai ir noteiktas **vadlīnijas**:
- 4.1.1. apdzīvojuma centriem nosaka pieejamo un plānojamo pakalpojumu apjomu jeb pakalpojuma grozu, kurā ietverti arī centralizētie komunālie pakalpojumi, sabiedriskā transporta pakalpojumi un publiski pieejamas atpūtas vietas, kā arī videi un iedzīvotājiem draudzīgas ražošanas un loģistikas teritorijas un videi draudzīga tehniskā infrastruktūra;
 - 4.1.2. atbalsta koncentrētu apbūves attīstību ciemu teritorijās, kur ir koncentrēti inženierinfrastruktūras tīkli (inženiertīklu attīstība galvenokārt ciemu teritorijās), ierobežo izklaidus apbūves veidošanos un nosaka, ka apbūves gabali netiek atdalīti mežu un pļavu teritorijās, kur nav pieejamas komunikācijas, apdzīvoto vietu vides kvalitātes uzlabošanu (publiskās ārtelpas). Vadlīnijas nosaka, ka plānojot jaunu apbūves teritoriju izvietojumu, iespēju robežās jāņem vērā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas;
 - 4.1.3. atbalsta videi draudzīgus transporta veidus (sabiedrisko transportu, dzelzceļu, veloceļus, ūdenstransporta ceļu izveidi), visu apdzīvoto vietu sasniedzamību pa labas kvalitātes autoceļiem. Tūrisma teritoriju attīstībai vadlīnijas nosaka, ka tūrisma pakalpojumu attīstība gar populārākajiem piekļuves punktiem ierobežošanu veikt saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem un izmantošanas noteikumiem;
 - 4.1.4. atbalsta uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu, rūpniecisko produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, pētniecības un attīstības centru izveidošanu, kā arī nosaka, ka novadā nav atļauta smagā rūpniecība, kā arī netiek atbalstīta uzņēmumu darbība ar bīstamu ietekmi uz apkārtējo vidi un veidojot jaunas ražošanas / loģistikas teritorijas jānovērš konfliktsituācijas un kaitīgu ietekmju rašanos uz blakus esošajām dzīvojamās apbūves teritorijām.
- 4.2. Attīstības programmā papildus normatīvo aktu prasībām ietverti nosacījumi novada vides stāvokļa, iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes saglabāšanai vai uzlabošanai, kā arī risku novēršanai, tostarp:
- 4.2.1. attīstot uzņēmējdarbību, transporta infrastruktūru, ūdenssaimniecības sistēmas sakārtošanu, tūrisma attīstību u.c. darbības, ja nepieciešams atbilstoši normatīvo aktu prasībām, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, kā arī priekšroka dodama labākajām pieejamām tehnoloģijām;
 - 4.2.2. notekūdeņu, gaisa u.c. veida piesārņojuma radītās slodzes vidē samazināšanai, lai uzsāktu vai turpinātu piesārņojošu darbību, uzņēmumam ir jāsaņem A, B vai C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja vai apliecinājums, ko izsniedz reģionālā vides pārvalde. Atļaujās tiek ietvertas vides kvalitātes prasības, labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošana u.c. nosacījumi;
 - 4.2.3. veidojot jaunus tūrisma industrijas objektus un publiski pieejamas labiekārtotas vietas, nepieciešams pēc iespējas saglabāt bioloģisko daudzveidību un dabas pamatni, kā arī izmantot videi draudzīgus materiālus un tehnoloģijas.
- 4.3. Kopumā secināms, ka Vides pārskatā vispārīgi ir noteiktas un vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi, kas saistītas ar plānošanas dokumentu īstenošanu, tā izstrādes gaitā ir meklēti principiālie risinājumi radīto ietekmju mazināšanai. Vienlaicīgi Birojs šā atzinuma 2.4 un 3.9. punktos ar apakšpunktiem papildus norādījis uz vērā ņemamajiem

aspektiem vides ietekmes mazināšanai/novēršanai turpmākajā novada attīstības plānošanā, tostarp Ādažu novada teritorijas plānojuma izstrādei.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam Stratēģija un Attīstības programma tika izstrādāta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un plānošanas dokumentos nav plānotas rīcības vai telpiski risinājumi, kuras īstenojot negatīvi tiks ietekmētas *Natura 2000* teritorijas. Izstrādātie plānošanas dokumenti nenonāk pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī neplāno rīcības, kas uzskaitītas likumā “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajos gadījumos.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Plānošanas dokumentos nav paredzētas darbības, kuru īstenošanas rezultātā iespējama tieša negatīva pārrobežu ietekme uz citām Baltijas jūras piekrastes valstīm vai Baltijas jūru un Rīgas jūras līci. Ar plānošanas dokumentu īstenošanu nav sagaidāmas tiešas un būtiskas negatīvas ietekmes uz vides kvalitāti un vides resursiem ārpus Latvijas Republikas teritorijas.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, tiek piedāvāti indikatori plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringam šādās jomās: 1) gaisa kvalitāte (emisijas no katlu mājām, rūpniecības u.c. emisiju avotiem, reģistrētā autotransporta skaits; elektromobiļu uzlādes staciju skaits; ielu, ceļu uzturēšanas pasākumi putekļu samazināšanai; energoefektīvo projektu skaits), 2) virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte (ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte; peldvietu kvalitāte; savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums; paliekošais piesārņojums), 3) ūdenssaimniecība (ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte; (dzeramā ūdens analīžu rezultāti; savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums; piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi; attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām; virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi, 4) transporta infrastruktūra (ceļu un ielu segumu stāvoklis (% no kopējā garuma); velociņu garums (km); lietus ūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmas pie ceļiem un ielām (garums/km), 5) atkritumu apsaimniekošana (atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanas pasākumi novadā; radīto atkritumu apjoms (t.sk. bīstamo atkritumu); nodoto šķiroto un sadzīves atkritumu apjoms, 6) aizsargājamās dabas teritorijas (īpaši aizsargājamo biotopu platības un kvalitāte, īpaši aizsargājamo sugu atradņu skaits un stāvoklis; Dabas aizsardzības plānu izstrāde, 7) kultūrvēsturiskais mantojums un tūrisms (sakārtoto kultūrvēsturisko objektu skaits; attīstīto un sakārtoto tūrisma objektu un infrastruktūras projektu skaits) un 8) degradētās teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas (piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu, degradēto teritoriju skaits; sakārtoto, attīstīto un revitalizēto objektu/teritoriju skaits).

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumentu un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Stratēģijas, Attīstības programmas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2021. gada 7. aprīļa līdz 2021. gada 21. maijam. Paziņojums par publiskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot publisko apspriešanu, ievietots Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv, Ādažu novada tīmekļa vietnē www.adazi.lv, Carnikavas novada tīmekļa vietnē www.carnikava.lv un

valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatvija.lv. Publiskās apspriešanas sanāksme notika 2021. gada 28. un 29. aprīlī Zoom platformā, kā arī tika translēta tiešsaistē Ādažu novada pašvaldības Facebook kontā.

Vides pārskatā sniegta informācija par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu. Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālo administrāciju un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentiem un Vides pārskatu. Institūciju atzinumu un sabiedrības priekšlikumu apkopojums skatāms ziņojumā par plānošanas dokumentu un stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma publiskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem un institūciju atzinumiem Attīstības programmas 5. sējuma 16. pielikumā: *“Publiskās apspriešanas laikā saņemtie priekšlikumi “Sabiedrības iebildumi un priekšlikumi par attīstības plānošanas dokumentiem – Ādažu novada Attīstības programmas (2021–2027.) 1.redakciju, Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2013.–2037.) 2021.gada aktualizācijas 1.redakciju un Vides pārskata projektu”*”. Birojs secina, ka sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtie ieteikumi un konsultāciju rezultāti kopumā ir ņemti vērā, pilnveidojot Vides pārskatu un plānošanas dokumentus.

Izvērtētā dokumentācija:

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācija un Ādažu novada attīstības programma 2021.–2027. gadam un to Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta 1. daļas 4. punkts;
2. Likuma *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* piektā viens *prim* nodaļa;
3. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants;
4. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants;
5. Likuma *“Par piesārņojumu”* II, IV, V daļa;
6. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants;
7. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* III, IV, V, VI, VII, VIII daļa;
8. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr.1290 *“Noteikumi par gaisa kvalitāti”*;
9. Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumu Nr.240 *“Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”* 4. nodaļa, 61. pants;
10. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr.16 *“Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”*;
11. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr.628 *“Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”*.
12. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 *“Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”*.
13. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr.118 *“Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”*.

Biroja viedoklis:

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam Vides pārskats atsevišķos aspektos ir precizējams/papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.

Pilnveidojot un īstenojot Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācija un Ādažu novada attīstības programmu 2021.–2027. gadam, ņemami vērā Vides

pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci prim panta 6.un 7.daļas prasībām Birojs konstatē, ka:

- 1. Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam tajā veicami papildinājumi.**
- 2. Lai konstatētu Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Ādažu novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2026. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.**

Ādažu novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr.157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Tāpat jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr.157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Biroja direktora p.i.,

Ietekmes uz visi novērtējuma daļas vadītāja (paraksts*)

Iveta Jēgere

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Atzinums nosūtīts:

- Ādažu novada domei: *E.Adresē*;
- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālai vides pārvaldei: *E.Adresē*;
- SIA “*Reģionālie projekti*”, e-pasta adresē: *birojs@rp.lv*.